

Висновки:

1. З ряду причин, в Україні відсутній дієвий механізм управління інноваційними проектами, що комплексно охоплює стадії: науково-дослідні роботи, розробки інноваційної продукції, її виробництво. Тому існує розрив зв'язків між науковцями, розробниками інноваційної продукції та її виробниками. Як наслідок – виникає загроза занепаду національної науки через її не витребуваність промисловістю.

2. З метою підвищення ефективності інноваційної діяльності, пропонується здійснити експертне обговорення запропонованого програмно-проектного підходу до організації інноваційної діяльності.

Література

1. Ицковиц Г. Тройная спираль. Университеты – предприятия – государство. Инновации в действии: Монография / Пер. с англ. под ред. А.Ф. Уварова. – Томск: Том. гос. ун-т систем упр. и радиоэлектроники, 2010. – 237 с.

2. Бар'єри на шляху комерціалізації результатів наукових досліджень в Україні. Цибульов П.М., Корсун В.Ф. Наука та інновації. – 2009, - Т.5, №6, с. 97-100. – Укр.

3. ДСТУ 3278-95 Система розроблення та поставлення продукції на виробництво.

4. Рамковий документ щодо державної допомоги на наукові дослідження, технічні розробки та провадження інноваційної діяльності (2014/С 198/01). <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/povidomlennya-komisii-2014-c-198-01.pdf>

УДК: 08.01.04.330.332(447.82)

Богдан Шевчик

д.е.н., професор кафедри економіки,

Львівський торговельно-економічний університет

bmshevchyk@gmail.com

КОРДОСОФІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ НООЕКОНОМІКИ ІДЕАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

CORDOSOPHICAL ORIENTATION OF INNOVATION PRODUCTION IN THE NOOECONOMICS OF IDEATIONAL CULTURE

Анотація. Досліджуються морально-когнітивні передумови оцінювання, пов'язані із домінуючим типом культурної ментальності інтелектуальних економічних систем. Стверджується, що в умовах нооекономіки ідеаційної культури ціна істини та інституціоналізація доходу формуватимуться у середовищі не ринкового, а символічного обміну. Когнітаріат визначається як меритократична еліта нооекономіки ідеаційної культури, що продукує онтологічні сенси розширеної екзистенції через логотерапевтичний ефект інтелігібельного зусилля.

Abstract. The moral and cognitive preconditions of evaluation related to the dominant type of cultural mentality of intellectual economic systems are studied. It is alleged that in the conditions of the nooeconomics of ideational culture, the price of truth and the institutionalization of income will be formed not in a market but in a symbolic exchange environment. Cognitarium is defined as the meritocratic elite of the nooeconomics of ideational culture, which produces ontological meanings of extended existence through the logotherapeutic effect of intelligible effort.

Кожна інновація починається як інтелектуальний проект зміни світу. Економісти-теоретики звикли мати справу із такими інноваціями, які являють собою невідомі раніше техніко-технологічні способи доцільної зміни природного середовища у напрямку інтенсифікації енерговидобутку для вдосконалення утилітарного комфорту членів суспільства. А інтелектуальний проект, який не змінює природу через машину, а впливає на зміну стану свідомості людини у напрямку віднайдення нею екзистенціальних та онтологічних сенсів її життя, внаслідок чого підвищується якісний рівень інтелектуального та соціального капіталу та зростає когнітивно-аксіологічна синергія продуктивних сил, – можна вважати економічною інновацією?

У сфері матеріального виробництва інноваційне впровадження – це інсайдерство нових комбінацій відомих факторів виробництва, урухомлене волею «ефора ринку». Інноваційна біфуркація проходить п'ять послідовних етапів дифузії впровадження аж до стадії оптимуму Парето, де зникає виробництво прибутку, оскільки уся вартість поглинається послугами праці і землі, і єдиним способом прибутковості залишається екстракція ренти шляхом концентрації влади різних способів «архітектури вибору». Це вже не детерміністичний дефіцит матеріальних ресурсів на шкалі виробничих можливостей, а інституціональна проблема екзистенціально-аксіологічного характеру підприємницьких мотивацій, яка долається ініціативою шумпетерівського новатора на новій дисипативній шкалі вищого рівня гомеостазу.

Чи можна вважати розвиток цифрових технологій показником становлення нооекономіки? Частково так! Навіть більше: факторами становлення нооекономіки частково можуть вважатися процеси нано-нейро-біо-когні-інфо-техноконвергенції. Але чому лише частково?

Справа в тому, що нооекономіка – це тип інтелектуальних економічних систем, інклюзивні інститути якого відображають аксіологічні наративи та праксеологічні патерни не чуттєвого, а ідеаційного типу культурної ментальності. Нооекономіка – це спосіб організації господарювання виробництва і споживання інтелектуального продукту, споживною вартістю якого є онтологічна новизна отекстовленого сенсу семантичного вакууму, що розширює і поглиблює екзистенціальні виміри свідомості, позитивно знімаючи суперечності між буттям і небуттям. Ось чому перспектива невизначено довго відтермінованого фізичного безсмертя ургопостандроїда, здійснена шляхом заміщення косною речовиною на атомно-молекулярному рівні живої тканини людського організму є лише проміжним елементом нооекономіки. Ось чому швидкість оперування мегакількісними масивами обробки інформації з допомогою штучного інтелекту, під'єданого до мозку

людини – це лише проміжний елемент, допоміжний засіб екзистенції. Не турботу безсмертя, а спокій вічності має нести слово.

Чому визначальним критерієм споживної і мінової вартості інтелектуального продукту нооекономіки має бути екзистенційний сенс, а не об'єктивні кількісні затрати енергоречовинних потоків витрат виробництва згідно із рікардіанською формулою вартості? Тобто, що є субстанцією вартості слова? Звичайно ж праця: розумова праця, інтелігібельне натхнення, когнітивне одухотворення, евристична істина і т.д. Вартість товару прямо пропорційна кількості затраченої праці – живої та уречевленої у визначеному проміжку робочого часу. Яку тривалість робочого часу затрачають на «виробництво слова»? Яка кількість трудових зусиль витрачається на об'явлення ідеї як думки у свідомості інтелектуала? Витрачається: часу – мить; енергетичних затрат – лише в режимі творчого дозвілля, коли приходить натхнення, а з ним – когнітивна істина. Мить – це абсолютна часова дискретність матеріального буття, тривалість якої менша за секунду. Як рахувати у кількісних показниках і виражати сумою грошового доходу мить часу – найвідносніший показник, протягом якого уприсутнюється уся повнота оновленого буття, ідея-проект нового світу? А рахувати треба. За якою формулою: рікардіанською, маржиналістською?

Виходить так, що вартість праці, зосередженої у слові, тотально емансипована від часової протяжності, а отже – без об'єктивних підстав кількісних модифікацій свого вираження. Але слово повинно долати детермінізм часу, бо воно – не матеріальне! А субстанція – це матеріальна першооснова речей. Тож чи існує субстанція вартості слова апріорі? Субстанція – це недиференційована потенціальність всього, а слово – завжди конкретне, образно-персоніфіковане, даний у пізнання ейдос. Першоосновою вартості слова є не субстанція, а есенція; дух, а не матерія. Як в грошах рахувати духовне?

Але це ще не все: простіше уявити собі кінець світу, ніж кінець суспільства ринкової економіки. На ціну ринкової пропозиції впливають граничні витрати виробництва. Для їх мінімізації застосовують інновації. Що є кінцевою метою техногенезу? Винайдення машини з «вічним двигуном», тобто здатної виробляти продукцію з нульовими граничними витратами. Чи не є сучасні технології першим кроком у цьому напрямку? Виробництво із нульовими граничними витратами унеможливлює формування ціни ринкової пропозиції, а отже обвалює ціновий механізм, а отже – анулює ринок як безальтернативне місце обміну цінностями... Простіше уявити собі кінець світу!

За весь період свого існування на планеті, людство винайшло два способи обміну: ринковий і символічний. Якщо емансипація виробництва від часового детермінізму та речовинної дискретності скасує ринок як місце подоланого людиною дефіциту природи, то як виглядатиме інклюзивний економічний інститут символічного обміну вартістю слова? Що взагалі відомо економістам-теоретикам про символічний обмін? Яка його структура, скільки там учасників? У ринкових відносинах – два учасники: попит і пропозиція; біатрактивна, дуалістично орієнтована інтерсуб'єктність соціуму. А у структурі символічного обміну присутня тріалектична конфігурація учасників мультисуб'єктного соціуму. Як виглядатиме у цьому випадку інституція розподілу? А дослідження законів розподілу – за Д. Рікардо – є предметом економіки як науки.

І, нарешті, – підходимо до нашої таємниці, – при чім тут «кордософійність»? Економічне мислення, зорієнтоване на пошук способів максимізації грошової вигоди в умовах світу як дефіциту, є надраціональним – мінімізація витрат; надпрагматичним – зосередження зусиль лише на перспективі зиску; надоптимальним – релевантність граничної продуктивності і граничних витрат. Натомість, у структурі символічного обміну, де учасників не два, а три, – творець слова, ретранслятор слова та мультиретранслятор слова, – економічне мислення не егоїстичне, а атрактивне, бо дохід – це функція синергії інформаційної мережі світоглядно спорідненої спільноти, а не меркантильної жадоби у міновому просторі війни всіх проти всіх. Інтелектуал повинен бути носієм атрактивно-ідеаційної свідомості, бо інакше він не зможе створювати когнітивні тексти онтологічної новизни із аксіологічно поглибленим проектом інтегрально-солідарного буття. Онтологічна новизна слова – це споживна вартість такого образу світу, який наповнює душу кожного потягом до краси і волею до правди, резистуючи спонтанні чуттєві флуктуації Архетипу і сублімуючи їх на аксіологічній шкалі культурної ідентичності у напрямку абсолютного добра.

Словом істини постає лише такий розпакований сенс семантичного вакууму, який зважується у глибинах серця на терезах совісті як нормативний ідеал соборної волі до життя. Так формується духовний простір кордософійної спільноти – когнітаріату, – інтелігібельної меритократії, людності, котра спільно виборола волю і вистраждала правду. Цим шляхом нині іде Україна.

Література

1. Бегельсдайт Ш. Культура в экономической науке: история, методические рассуждения в области практического применения в современности / Ш. Бегельсдайт, Р. Маселанд. – М.; СПб Изд-во Института Гайдара; Изд-во «Международные отношения»; Факультет свободных искусств и наук СПбГУ, 2016. – 464 с.
2. Булгаков С. Розмисли. Творча спадщина у контексті ХХІ століття / С. Булгаков; [за ред. В. Д. Базилевича]. – К.: Знання, 2006. – 903 с. – (Славетні постаті).
3. Гальчинський А. С. Політична нооекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань / А. С. Гальчинський. – К.: «Либідь», 2013. – 470 с.
4. Енаф М. Ціна істини: дар, гроші, філософія / М. Енаф. – К.: Дух і літера, 2019. – 512 с.
5. Кизим М. О. Перспективи розвитку і комерціалізації нанотехнологій в економіках країн світу та України: монографія / М. О. Кизим, І. Ю. Матюшенко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2011. – 392 с.
6. Мейсон П. Посткапитализм: путеводитель по нашему будущему / П. Мейсон. – М.: Ад Маргинем Пресс, 2016. – 416 с.
7. Налимов В. В. Спонтанность сознания. Вероятностная теория смыслов и смысловая архитектура личности / В. В. Налимов. – М.: Академический Проект; Парадигма, 2011. – 399 с.
8. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Й. А. Шумпетер. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 242 с.